

(Давомн. Боши биринчи бетда)

Имперализмга қарши чи-
ган ҳамма кўчларни: жаҳон со-
циал-демократик ҳаракати
чилар синфини, миллий озо-
қурашнинг, тинчлик ва тарақ-
қатда курашадиган халқ озо-
қурашнинг кенг демократик ҳарака-
ти билан бирлаштириш ва уларнинг би-
ртинги мустақамлашга, мар-
кетингчилар ҳаракати қилмоқда.

(Давомий ўқиниш бепта)

лимизга ташлаб қўйганларидан
ма бўлув эди? Иқтисодий ҳам-
лик бир-бири билан ва ҳатто ў-
йингра билан қараб белгил-
майдн. Социализм бүгүн инсо-
лтининг умумий истёқболдн.
Биз иқтисодий соҳада ҳам ш-
ди қиллашимиз керакки, халқ-
нинг ҳозирги ва келаянда-
мафаетларига мумкин қадар
широқ хизмат кўрсатайлик.

(Давоми тўртинчи бегда.)

ЎРТОҚ ЯНОШ КАДАР НУТҚИ

(Давомий. Боши учинчи бетда).

Жаҳон социалистик системасидаги мамлакатларнинг, барча коммунистик ва ишчи партияларнинг империализмга қарши, социал таррақий учун, миллий мустақиллик ва тинчлик ишларини босқичлар учун ўз кучларини бirlaштиришлари курашнинг муваффақият қозониши учун гаровдир.

Марксизм-ленинизм кишиларни оқ ва қора деб, европалик, осиелик, африкалик ва лагин америкалик деб ажратиб турмайди, марксизм-ленинизм синфларнигина бир-биридан фарқ қилади, золимлар билан маалуларни бир-биридан фарқ қилади. Марксизм-ленинизм миллий ва социал озодлик учун курашда барча эзювчилар ва эксплуатация қилинувчиларнинг манфаатларини бир-бирига мос қилади; деб таълим беради. Шу сабабли, улар ўз сафарларини жиплаштиришлари лозим.

Коммунистик ва ишчи партиялар Москва кенгашларининг Декларацияси ва Баёноти шу кенгашларга қатнашган партияларнинг замонавийнинг асосий масалаларини юзасидан позицияларини тўғри белгилаб берди. Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ана шу ҳужжатларни тўғри деб, бу ҳужжатларда баён қилинган қоидалар турмуш томонидан тасдиқланди ва, бироқ, уларни қайтадан кўриб чиқишга эҳтиёж йўқ, деб ҳисоблайди. Бу ҳужжатларнинг тўғри эканлиги социалистик мамлакатлар тараққиётининг умумий бориши билан, бугун дунёда коммунистик партиялар мустақимлаштирилган, тараққий кучлари ўсиб бораётганлиги билан, миллий мустақиллик йўлидаги ҳаракат эса янги-янги муваффақиятларга эришяётганлиги билан тасдиқланди.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг 1960 йилда Москвада бўлиб ўтган кенгаши Баёнотида бўла асос билан бундай дейилган эди: «Замонавийнинг энг муҳим проблемаларини тинчлик, демократия ва социализм манфаатларини қўзға тўтиб янги ҳал этиш учун реал имкониятлар вужудга келди».

Хитой ўртоқларимизнинг бирлигини бузиш йўлидаги уринишлари бугун жаҳонда социал тараққий учун, миллий мустақиллик ва тинчлик учун аниқ олиб кетган курашга ҳалакат беради, жаҳон ишчилар ҳаракатининг ва ўз мустақиллиги учун курашаётган халқларнинг ўтган йилларда эришган натижаларини ҳавф остида қолдилади.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг мустақим бирлигини бу партияларнинг тинчлик учун курашда, капиталистик мамлакатларда олиб борилаётган синфий курашда, миллий озодлик ҳаракатида етакчи роль ўйнашларини таъминлай олади. Аммо, ҳар қандай бузишлардан ҳоли бўлган марксизм-ленинизмга ана шу бирлик учун асос бўла олади.

КРЕМЛАД ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ШАРАФИГА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

МОСКВА. 20 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати бугун Катта Кремль саройида Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси шарафига қабул маросими ўтказилди.

Қабул маросимида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Венгрия революцион яшчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси Янош

XX съездининг қарорлари ва бугун халқро ишчи ҳаракати учун амалда бўлган Москва кенгашлари ҳужжатларининг қоидалари асос қилиб олинган принципийла бирликлан бошқача бирлик бўлиши мумкин эмас. Ўз халқининг ва инсониятнинг тақдирини ўз масъулиятини қўлидаги сўрада ашганлар ҳар био коммунист худди шундай фикр юритади.

Биз халқро ишчи ҳаракатининг бирлигини сақлаш учун шу вақтгача ҳамма чораларни кўриб келдик ва бундан бундан ҳамма чораларни кўридик. Аммо биз тўғрилиги практикада исбот қилинган ва инсониятнинг тақдирини таълуқли энг муҳим масалаларда бирдан-бир тўғри марксизм нукта назарини ифода этадиган принципийла қоидаларда бири-бирини асло рози эмасмиз.

Биз Совет Иттифоқи ҳукуматининг ҳозирги халқро аҳволга берган баҳосига тамомла қўйилмади ва Совет Иттифоқининг таъсир сиёсатини қўллаб қувватлаймиз. Биз шундай фикрда турибмизки, Совет Иттифоқи ҳукумати ўзининг таъсир сиёсатида реал мавжуд халқро аҳволга, бу аҳволни илмий таҳлил этишга, кучларнинг таркиби топан нисбатига асосланмоқда.

Биз ёлпасига ва батамом қуролсизланиш учун кураш жуда муҳим курашдир, деб ҳисоблаймиз, чунки бу кураш тинчликка ташна бўлган омма олдига реал масалаларни қўяди. Тинчликка эришишни ўз олдига умуман бир масалани қилиб қўйилган, лекин урушнинг олдини олиш, тинчликни ҳимоя қилиш соҳасида конкрет вазифаларни белгилamayди. Ҳар қандай кураш қуруқ ва бебурд кураш бўлиб қолмади. Ёлпасига ва батамом қуролсизланишга эришиш — худди ана шундай конкрет вазифадир.

Социалистик мамлакатлар ёлпасига ва батамом қуролсизланиш учун курашини тўхтатиб қўйсалар ҳамда тинчликка ва қуролсизланишга эмас, балки урушга ва қуролсизланишга интилаётганларга бу ролини бериб қўйсалар, бунинг ҳеч бир нарсасида ихозлаб бўлмас эди. Империалистлар қуролсизланиш пайосини ўтказяётганликлариини жойин халқлари биллиб турсалар ва бу нарсаси қандай ҳавф тудираётганлигини хабардор бўсалар, бу ҳол халқларини сафарбар қилади ва қуролсизланишга ердан беради. Бу эса агрессия кучларини фаш қилишга ва яқаллаб қўйишга имкон беради.

Биз ядро қуроли синовларини тўхтатиш учун курашмоғимиз лозим. Шу вақтгача битимга келишга муваффақ бўлинмаганлиги музокаралардан воз кечин учун асос бўлолмайди. Яна бунинг устига фактлар Америка Қўшма Штатларидаси ҳукмрон доиралар ҳам ҳозир бу масалани ҳал қилишдан осонлик билан бўйин товлаб олмасликлариини кўрсатиб турибди.

Совет Иттифоқи қуролсизланиш учун, ядро синовларини тақиқлаш учун зўр бериб курашаётганлиги

билан бир қаторда, чет мамлакатларнинг территорияларидан ҳар бири базаларни тутатиш учун, Варшава шартномасига аъзо бўлган мамлакатлар билан Атлантик пакти мамлакатлари ўртасида ҳужум қилмаслик тўғрисида шартнома тузиш учун курашмоқда. Биз Варшава шартномаси таъинлотини мустақимлашга интилоқдамиз ва модонки бунинг учун зарурат бор экан, биз бу таъинлотини мустақимлаш берамиз, лекин биз кескинликни юмшатишга қаратилган барча оқилона тақлифлар устида музокаралар олиб боришга ҳамisha таййормиз.

Шунинг кўрсатиб ўтиш керакики, Совет Иттифоқининг музокаралар олиб боришга тайёр эканлиги, унинг энчи дипломатияси тинчлик ва қуролсизланиш проблемаларининг ҳозирги кунда инсониятга аниқ равшан бўлиб қолишига кўн жиҳатдан ердан бермоқда ва халқлар тинчлигини истасалар, қимларга қарши ва нямалар учун курашларини лозимлигини тобора кўп тушунмоқдалар.

Биз Совет Иттифоқининг Германия масаласига ва Габрий Берлин проблемасини бартараф қилишга доир тақлифларини тўла равишда қувватлашмоқдамиз. Габрий шунинг назарда тутиш керакики, ҳозирги вақтда иқтисодий турмуш турлича бўлган иқтисодий немис давлати бор, бу давлатларнинг бирлаштириш немис халқининг ишлари, чунки четдан ва юқоридан туриб бу давлатларини бирлаштиришга мажбур қилиб бўлмайди.

Габрий Германияда тикланиб олган ва йилдан-йилга тобора кўпроқ ҳавф тудираётган немис империализмининг жилаволаб қўйиш ҳозирги вақтдаги энг муҳим вазифадир. Бу иш венгер халқининг — тинчликка интилаётган халқининг, Европалдаг агрессия герман империализми қандай қуфлатлар келтиришини ўз тақдирда неча марталаб синаб кўрган халқининг манфаатларига мос бўлиб тушмоқда.

Биз мустақимлашқили системасини батамом ва узиш-кесил тутатиш тўғрисида. Бирлашган Миллатлар Ташкилотга Бош Ассамблеясининг XV сессиясида Совет Иттифоқи қилган тақлифларини буткул қувватламоқдамиз. Бу тақлифларнинг руҳи ҳозирги вақтда халқро практикада барқарор бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда фақат энг ашаддий мустақимлашчиларгина: Португалиянинг ҳукмрон доиралари, Жанубий Африка яқинчилари ва бошқа фашистларгина бунга ошқора қарши чиқишга ботишмоқдалар.

Эндилкида уруш тақдирга Бизнинг муқаррар бир нарсаси эмас. Ўзгари, халқларга тинчлигини таъминлаб бермоқ учун социалистик лаворь мамлакатларининг бирлигини мустақимлашмоқ, уларнинг қувватини кўпайтирмоқ, миллий мустақиллик учун курашда тараққий кучларининг бирлигини мустақимлашмоқ, оммаининг курашини таъсир сиёсат билан қўшиб олиб бермоқ зарур.

Совет Иттифоқи бугун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш ишлари курашининг катта қисминини ўз зяммасига олаётганлигини билиб ва кўриб турибмиз. Совет Иттифоқи энг замонавий қурол билан таъминланган, тинчликнинг энг зўр гарантисига бўлган гўят қудратли армияни вужудга келтирди ва уни жағовлаб тайёр ҳолда сақлаб турибди. Совет халқи бу қудратли кучларини қурбонлар бериб вужудга келтирди ва сақлаб турибди, чунки империалистларнинг тийиб туриш ва жилаволаб қўйиш учун шундай қилдиш, мутлақо зарур эканлигини билиди.

Тинчлик учун кураш мана шу қудратга таянмоқда. Тинчлик ва миллий мустақиллик учун курашяётган ҳар бир халқ ўз орасида мана шу қудрат турганлигини ҳис қилмоқда. Бу шундай кучларини, бунинг империалистлар ҳисобга олмоқдалар ва эътироф қилмоқдалар. Кези келганда фойдаланиб, мен совет халқига тинчлигини таъминлаш йўлидаги курашда шунчаки катта кўч сарфлаб, шу қадар оғир юкин ўз зяммасига олиб турганлиги учун венгер халқининг ташаккурини ва миннатдорчилигини изҳор қилмоқчиман. Венгрия Халқ Республикаси тинчликни ҳимоя қилиш соҳасидаги умумий вазифаларини бажаришга Варшава шартномасининг аъзоси сифатида ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Хурматли ўртоқлар!

Кейинги бир неча йил ичиди

қилган ишларимизни ва эришган утуқларимизни қайтариб ўтишга интилоб бераймиз.

Бизнинг делегациямиз 1957 йилнинг баҳориди ва ерга келган вақтда бизнинг партиямиз, ҳукуматимиз ва халқимиз Венгрия Халқ Республикасида қонуний тартибни тиклаш учун, венгер халқининг социалистик турмушини ва келажакини таъминлаш учун, контрреволюцион исён қўзғатган кучларга қарши курашини давом эттирмоқда эди.

Бу курашда партия ва ҳукумат социализмга содиқ бўлиб қолган венгер халқи оmmasига, бугун дунёдаги прогрессив кучларнинг хайрихоҳлигига таяниб иш олиб борди. Биз ўзимизни бардам ҳис қилиб турдик, чунки Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет Иттифоқи ҳукумати ва совет халқи ўша вақтда бизни ўз дустарлари деб қабул қилдилар ҳамда ташвишларимизни гўят тушундиб биз билан бирга тортилар, курашмишда бизга мадад ва ёрдам бериб турдилар.

Эндилкида сиз, азиз ўртоқлар, шунинг айтишимиз мумкинки, биз Совет Иттифоқидан ва социалистик лагернинг бошқа қардош мамлакатларидан, халқро ишчилар ҳаракатидан олинган бу мадад ва ёрдамдан фойдаланишга муваффақ бўлдик; бу ёрдам бермоқда.

Биз марксизм-ленинчи партиямизни тиклаб олдик. Венгрия Социалистик ишчи партияси социализм кураётган венгер халқига қатъий ва дадиллик билан раҳбарлик қилмоқда. Бизнинг халқ демократик давлатимиз мустақим давлатдир, ишчилар, деҳқонлар, интеллигенциянинг — бутун меҳнатчан халқнинг ишончи ва мададидан фойдаланмоқда.

Мамлакатимизда социализм қурилатганлиги халқнинг жуда катта гайратини қўзғатиб юборди. Биз экономика ва маданият соҳасида анчагина муваффақиятларга эришдик. Биз Венгрия қиллоқ ҳўжўлигини социалистик неғизда қайта қуриб олдик, шу сабабли, социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари мамлакат халқ ҳўжўлигида танҳо ҳукмрон бўлиб қолди. Партиямизнинг 1962 йил ноябрда бўлиб ўтган VIII съезди шунга асосланиб, биз социализм асосларини қуриб бўлганлигимизни ва социалистик жамиятини тўла қуриш дариға кирганлигимизни қай қилдик.

1958—1960 йилларга мўлжалланган уч йиллик планини ўтган йиллар мобайнида муваффақиятли бажардик ва ҳозир иқтисодий беш йиллик планини бажаришнинг учинчи йилида турибмиз. 1958 йилдан 1962 йилга қадар социалистик сановатда ишлаб чиқариш 50 процент кўпайди. Химия сановати ишлаб чиқаришини икки баравардан зиёдлаш, машинасозлик эса 74 процент кўпайтирди. Бизнинг сановат ишлаб чиқаришимиз 1962 йилда 1938 йилда даражадан тахминан беш баравар ошиб кетди. Қиллоқ ҳўжўлиги ишлаб чиқаришининг ялли маъсулоғи 1958—1961 йилларда ўрта ҳисоб билан 1950—1957 йиллардаги ўртача даражадан 20 процент ошиб қолди.

Бизнинг маданият революциямиз ҳам катта қадамлар билан олға бормоқда. Биз халқ маорифини ислох қилдик, бу эса мактабни турмушга тағин ҳам кўпроқ яқинлаштирмоқда ва ўқувчиларнинг мактабда ўқиб турган вақтларида ёқ ишлаб чиқариш меҳнати билан таништириш имкониятини бермоқда. Бизнинг мамлакатимизда мактаб иқтисодий умумий таълим мактабиди бўлиб қолди. Умумий ўрта таълимни амалда оширишимиз мумкин бўлидиган вақт яқинлашиб қолди, деб ҳисоблаймиз.

Ўтган йиллар ичиди халқимизнинг турмуш даражаси ошди. Ишчилар ва хизматчиларнинг реал даромадлари, шунингдек кооперативларнинг деҳқонларнинг реал истеъмоли кўпайди. Қиллоқ ҳўжўлиги социалистик неғизда қайта қуриланлиги, деҳқонларнинг социал таъминоти масаласи ҳал қилинганлиги сабабли мамлакат аҳолисининг ҳаммаси соғина сграҳован системасига тўла равишда жалб қилинди, яъни медицина хизматидан теккин фойдаланмоқда, пенсия билан таъминланиш ҳўжўлигини олди.

Азиз ўртоқлар! Социализм асосларини қуриш тугаллангани билан жамиятимиз

нинг синфий структураси тўбдан ўзгарди. Ишчилар синфи социалистик сановатда бандир. Игариери шаҳар майда буржуазиясининг анчагина қисми хўрнамачилик кооперациясига бирлашган ёки халқ ҳўжўлигининг турли соҳаларида ишламоқда. Венгрия қиллоқларида аввалги синфий табакатаниш тугатилди, эндиликда қамбағаллар, ўрта ҳоллар ва қўлоқлар йўқ. Бизнинг интеллигенциямиз, инженерларимиз, педагогларимиз, врачларимиз, тақдиқотчиларимиз ва олимларимиз социалистик сановат, социалистик қиллоқ ҳўжўлиги ва социалистик давлатнинг турли илмий, маданиян ва ўқув муассасаларида ишламоқдалар.

Венгрияда социализм асосларини вужудга келтириш тугалланганлиги сабабли бизда эксплуататор синфлар ва эксплуатация қилинувчи синфлар қолмади, бизнинг жамиятимиз ишчилар синфи, деҳқонлар ва интеллигенциянинг ягона социалистик жамиятида жиплаштириб борили йўлидан олға қариб катта қадам қўйди.

Бизнинг мамлакатимизда ишчилар синфининг революцион аввалгиди — унинг партияси жамиятга раҳбарлик қилмоқда. Ишчилар, деҳқонларнинг, барча меҳнатчан синфларнинг иттифоқи Ватан Халқ fronti ҳаракатида ўз йолсини топтомоқда. Халқимизнинг социалистик миллий бирлиги шаклланиб бормоқда.

Венгрия Халқ Республикасида ҳозир пролетариат диктатураси бор, аммо, бизнинг давлатимиз умумхалқ давлати йўлидан ривожланиб бормоқда ва бу йўлда олға қараб силинмиш. Бизнинг мамлакатимизда қиллоқ унинг иқтисодий қиллоқига ёки игариери қандай синфга мансуб бўлганлигига қараб эмас, балки унинг халққа, социалистик қурилиш ишига нақарлар садоқатли бўлишига қараб, ўз билми ва гайратини бу ишга қай даражада сарф қилаётганлигига қараб баҳо берилади.

Ўртоқлар!

Партиямизнинг VIII съезди идеология соҳасида марксизм-ленинизмнинг гўяий ҳўжўмининг авил олдиришимиз керак деб ёллов қилди. Биз марксизм-ленинизм идеологиясини нег йишда анча катта муваффақиятларга эришдик. Социализм асосларини вужудга келтириш ҳозирги пайтда эса марксизм-ленинизмнинг халқимиз фири-иқдорини тамомлаб қамраб олдиш учун, фақат ва маданиятга ҳўжўроқ уриниш ағаллиш учун ҳар қачонгидан кўра кўпроқ қурилатганлар яратилди.

Бу ишни амалда ошириш мумкин ва зарур, чунки аҳоли айрим табақаларининг фикрида, онгиди ўғинишдаги хато қарашларнинг, обивателларча фикр ва ҳўжўларнинг кўпгина сарфчилари ҳали сақланиб қолган, бу эса оқибатда социалистик қурилишга тўқнаш қилиб қолди.

Бу тадбирини шунинг учун ҳам амалда ошириш зарурики, халқро империализм социализмнинг тобора катта муваффақиятларига эришяётганлигини қуриб ва социалистик мамлакатларга қарши уруш қилишни тақлиқали бир нарсаси деб ҳисоблаб, тобора кўп куч ва маблагларини идеология курашига, тўғриси, унинг ўзи идеология кураши деб атаган нарсасига — қиллоқларнинг оғирини захарлашга, идеология зарарсунандаллигига сарф қилмоқда. Марксизм-ленинизмнинг гўяий ҳўжўмин яна шунинг учун ҳам муҳимки, идеологияларнинг янч-тотув яшаш тўғрисидаги Филарта тамомлаб барҳам бериш ва буржуа идеологиясини унинг сўғити позицияларидан ҳам сўриб чиқариш керак.

Бизнинг эришган муваффақиятларимиз билан бир қаторда қиллоқчиларимиз ҳам оқимоллар бўлиб қурилоқчи бўлиш ифтихорига қиллоқ ҳўжўлигининг тараққийти бирмунча кечикди, бу йил эса бизда қил қаттиқ келиб ўзоқ давом этиди. Сановатда ҳам, таъсир давода ҳам қиллоқчилар бор. Лекин шунга қарамай, биз ўтган олти йил мобайнида анча катта муваффақиятларга эришдик, деб айта оламиз. Биз халқ ҳўжўлигини қаттиқ туриб сақлаб қолдик, социализм асосларини барпо қилдик, уч йиллик планини амалда оширдик ва иқтисодий беш йиллик планимизни асосан муваффақиятли бажармоқдамиз. Эндилкида венгер халқи қоматини росабл олиб, социализм кураётган қардош халқлар билан бир сафда бормоқда. Биз бу билан комму-

нистлар сифатида ва венгерлар сифатида фахрланамиз. Бу — ишчи ва курашимизнинг якунидир. Азиз ўртоқлар! Биз Венгрия Халқ Республикаси ўтган йиллар ичиди эришган буюқ муваффақиятлар тўғрисида, халқимиз қўлга қиритган катта қадарлар тўғрисида гапирар эканмиз, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, ҳўжўмин ва халқи венгер халқига ҳар соҳада кўрсатиб келаятган жуда катта ёрдамин миннатдорчилик билан эста олиб ўтаман.

Партиямизнинг сиёсати ва кейинги йилларда партия билан меҳнатчан халқ ўртасида вужудга келган ва ишонча асосланган мустақим муносабатлар муваффақиятларини қўлга қиритишимизни таъминлаётган омилилар орасида ҳал қилувчи роль ўйнайди. Венгрия Социалистик ишчи партияси ва унинг Марказий Комитети тўғри, энчи марксизм-ленинчи сиёсатини ўтказиб келаяётганлигини ва бу сиёсат мамлакатнинг мустақиллиги ҳамда тинчлигини, социалистик қурилишнинг бир меъёрида олиб борилишини, мамлакатнинг тараққийтини, турмуш даражасининг систематик суратда оширилиши ва маданият юксалишини таъминлаётганлигини Венгриянинг меҳнатчан халқи кўриб турибди.

Ўғинишдаги хатарларнинг тузатилиш сиёсатимизни ишлаб чиқишда муҳим роль ўйнайди. Биз, септантлин ва догматизм келтириб чиқарган оғир хатарлардан, шўнчаки ревизионистларнинг қўлорчилиги қиллоқлардан тегинли хўжўларини қанайиб олдиқ, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съезди белгилаб берган қоидалар ва 1957 ҳамда 1960 йилларда Москвада ўтказилган кенгашлар қабул қилган ва бугун халқро революцион ишчи ҳаракати учун амалда бўлган ҳўжўнатлар бу соҳада бизга катта ёрдам кўрсатди.

XX съездда шахсга сиғиниш қиллоқларнинг фон қилиниши 1956 йилдан контрреволюцион исёнга сабаб бўлди, деб бемаъни даъво қилишга сўрбетларча ва қабиллик билан кўрғат эътибор қилишлар ўғиниб қолди, бундай қиллоқлар ҳозир ҳам учраб туради. Амалда эса Венгрияда шахсга сиғиниш партиянинг бирлигига, партиянинг омма билан алоқасига путур етказди ва ана шу бирлик ҳамда алоқини бўзди, шахсга сиғиниш халқ демократиян тузумининг заифлаштирди. Ватанамиздаги ва чет эллардаги реакция эса оммаини алади ва қалғиди, шундан кейин рўй берган вазиятдан тузуминизга ялли ҳўжўм бошлаш учун фойдаланди.

КПССнинг XX съезди Венгрия ишчилар синфи ва унинг революцион партияси қўлга гўяий қўрол берди. Венгрия ишчилар синфи ва унинг революцион партияси ана шу гўяий қўрол ёрдами билан шахсга сиғинишнинг ҳам, контрреволюцион исённинг ҳам узиш-кесил ва батамом енгил олди. XX съезд коммунистик ва ишчи партияларнинг шундай бир кишиларини парчалаб ташлашларига имкон бердики, шахсга сиғиниш, септантлин ва догматизм шу кишилар билан марсча фикрни бўғиб келган эдилар. Бунинг натижасида социалистик мамлакатлар оммаининг иқтисодий ташаббусига ва бутун социалистик қурилишга ҳалакат берган, социализмнинг жойига кучини заифлаштирган ва пировадарида революцион ишчилар ҳаракатининг нег қулоқ ёйишга тўқнаш қилган хатарлардан халос бўла олдлар.

Ўтган йилларда олиб бориладган идеология ва сиёсий кураш бизда ҳам догматик ва септантлик позицияларидида туриб, ревизионизмга қарши муваффақиятли кураш олиб бориш мумкин эмаслигини кўрсатди. Худди шунингдек ревизионизм позициясида туриб, септантлик ва догматизмга қарши кураш олиб бориб бўлмайди.

Марксизм-ленинизм позицияларида туриб, иқтисодий, бир томондан септантлик ва догматизмга қарши, иқтисодий томондан ревизионизмга қарши кураш олиб бориш керак.

Аммо бунинг учун иқтисодий фикр юритиш лозим. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съезди бунинг намунасиридир. Ўзининг субъектив нукта назарини исбот қилмоқ учун Маркс, Энгельс ва Ленин асарларидан нақлар танлаб оладиган киши эмас, балки Маркс, Энгельс ва Ленин таълимотидан фойдаланишни билиб олган киши марксизм-ленинчидир; ҳўжўри даврини мурраккаб масалаларини марксизм-ленинчи қуриб, таҳлил эта оладиган ва ҳал эта оладиган партия марксизм-ленинчи партиядир.

Ўртоқлар! Венгрия Халқ Республикаси социалистик тараққийтининг тўғри йўлидан бормоқда, бизлар ҳам улуг умумий ишчимизни қўлдан келган қадар олға силжитиб бормоқдамиз.

Фактларнинг ва муваффақиятларнинг таъсири билан Венгрия Халқ Республикасининг халқро миқёсдаги оғуриш шу қадар ўсиб қолди, ҳатто бизга ашаддий дуппман бўлган доиралар ҳам бизга нисбатан ўз муносабатларини ўзгартиришга мажбур бўлилар. Эндилкида улар Венгрия Халқ Республикаси билан ўз муносабатларини нормаллаштиришга интиломоқдалар. Биз сўғом фикр юритиш ва реал сиёсат ишловларини таъриқлаймиз ва муносабатларни нормаллаштириш йўлидаги самимий ҳаракатга худди шундай самимият билан жавоб берамиз.

Азиз совет дўстларимиз! Венгрия коммунистларининг, венгер халқининг социалистик қурилиш, халқро ишчилар ҳаракати ва халқро аҳолига таълуқли ана шу энг муҳим масалалар ҳали даги нукта назари мана шундай. Партиямизнинг — Венгрия социалистик ишчи партиясининг VIII

съезди яқин йилларга мўлжалланган программасини белгилаб берди. Бизнинг сиёсатимиз ўзгармай-диган сиёсатдир, биз ўз юртимизда оладати шу гапларни айтиб келмоқдамиз, ҳозир бу ерда ҳам шу гапларни айтмайми. Биз бундан ҳам аниқ сиёсатга амал қилма берамиз, чунки биз ҳаётда сиёсат қуридан йўлимизни оғир қурашда босиб ўтдик. Биз бу йўлдан ўнгга ҳам, сўлга ҳам тойиб кетмаймиз.

Империалистик пропаганда ҳам-ма нарсани ўз мезони билан ихозлаб беришга маҳийе бўлиб қолган. Империалистик мамлакатларда Венгрия Халқ Республикасининг ҳозирги раҳбарлиги ва унинг сиёсати тўғрисида гап борганида, бизда Хрушчев тарафдорлари ҳўжўри таъсирда турибди, деган иборани кўп ишлатиладир.

Биз айтишимиз, Венгрияда бирор шахсининг тарафдорлари эмас, балки ишчилар синфида содиқ бўлган ишчилар ҳўжўминга таъсирда турибди. Сиёсат дўстона муносабатлар билан болганлар бир ҳўжўм шахсларнинг ишчиларнинг қараб эмас, балки марксизм-ленинзмнинг ҳамisha гўлиб идеялари билан. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съезди қанайиб берган режалар билан, коммунистик ва ишчи партияларнинг 1957 ва 1960 йилларда Москвада бўлиб ўтган Кенгашларининг умумий идеялари ва принциплари билан, партиямиз ва халқимиз таърихий курашининг бутун таърибаси билан белгилади.

Ҳозирги кунда Венгрияда маъсул партия ва давлат лавозимларида ишлайётган кишилар Никита Сергеевич Хрушчевнинг рус болышевиг, чиникан коммунист сифатида, курашнинг олдинги сафарларида бораётган ва бу курашини шўбҳасиз зўр маҳорат билан олиб бораётган маҳкам ва принципийли киши сифатида астойдил ҳўрма қилдилар. Аниқ вақтда шу нарсаси ҳам шўбҳасизки, ўртоқ Хрушчев XX съездининг ва биргаликда қабул қилинган ҳўжўнатларнинг идеяларига содиқдир, худди шунингдек биз, венгер коммунистлари ҳам XX съездининг ва биргаликда қабул қилин